

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО

Особлива частина

Навчальний посібник

За загальною редакцією професора В. М. Трубникова

Харків – 2013

Рецензенти:

С. Ф. Денисов – доктор юридичних наук, професор, проректор з науково-педагогічної роботи, директор Інституту права імені Володимира Станіша Класичного приватного університету, заслужений юрист України;
В. П. Смельянов – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри кримінального права, кримінології та кримінально-виконавчого права навчально наукового інституту права та масових комунікацій ХНУВС;
О. М. Литвинов – доктор юридичних наук, професор, начальник кафедри кримінального права та кримінології факультету підготовки фахівців слідства та дізнання ХНУВС.

Авторський колектив:

Трубников В. М., д.ю.н., проф. – загальна редакція, передмова, тема «Злочини проти правосуддя».
Борисов В. І., д.ю.н., проф. – тема «Злочини проти безпеки виробництва».
Харченко В. Б., д.ю.н., доц. – теми: «Поняття Особливої частини кримінального права, її система і значення. Наукові основи кваліфікації злочинів» та «Злочини проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина».
Лантінов Я. О., к.ю.н. – теми: «Злочини проти довкілля», «Злочини проти громадської безпеки», «Злочини проти громадського порядку та моральності», «Злочини проти встановленого порядку несення військової служби (військові злочини)», § 1 та питання 2.1 теми «Злочини проти основ національної безпеки України», § 1 та питання 2.1 теми «Злочини проти власності».
Храмцов О. М., к.ю.н., доц. – теми: «Злочини проти волі, честі та гідності особи», «Злочини проти безпеки руху та експлуатації транспорту», «Злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення».
Слінько Д. С. к.ю.н. – теми: «Злочини у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації», «Злочини проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян», «Злочини у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електров'язку».
Даншин М. В., к.ю.н., доц. – теми: «Злочини проти основ національної безпеки України», «Злочини проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку», за виключенням § 1 та питання 2.1.
Давиденко М. Л., к.ю.н., доц. – тема: «Злочини у сфері господарської діяльності».
Байлов А. В., к.ю.н., доц. – тема: «Злочини проти статевої свободи та статевої недоторканності особи».
Кундеус В. Г., к.ю.н., доц. – тема: «Злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг».
Орел Ю. В., к.ю.н. – тема «Злочини проти власності» за виключенням § 1 та питання 2.1.
Павликівський В. І., к.ю.н., доц. – тема: «Злочини проти життя та здоров'я особи».

*Затверджено до друку рішенням Вченої ради
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
(протокол № 7 від 27 червня 2013 р.)*

Кримінальне право України. Особлива частина : навчальний посібник / [В. М. Трубников, В. І. Борисов, Я. О. Лантінов та ін.] ; за заг. ред. проф. В. М. Трубникова. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2013. – 336 с.

ISBN 978-966-623-976-4

Посібник підготовлено відповідно до навчального плану з підготовки фахівців за напрямом підготовки «Правознавство» з Особливої частини кримінального права України, з використанням матеріалів, що відображають новітні наукові досягнення у сфері захисту прав людини та відповідають Конституції України та міжнародним зобов'язанням України із забезпечення пріоритету прав людини.

Матеріали курсу викладено в поєднанні теоретичної строгості з доступністю сприйняття. Посібник буде корисним для осіб, які навчаються у ВНЗ за юридичними спеціальностями, викладачів, а також для фахівців відповідного профілю. Використано нормативне забезпечення станом на 01.01.2013 року.

УДК 343.3/7(477)(075.8)
ББК 67.408.1я73

ISBN 978-966-623-976-4

© Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2013
© Байлов А. В., Борисов В. І., Давиденко М. Л., Даншин М. В., Кундеус В. Г., Лантінов Я. О., Орел Ю. В., Павликівський В. І., Слінько Д. С., Трубников В. М., Харченко В. Б., Храмцов О. М., 2013
© Будник О. В., макет обкладинки, 2013

Зміст

Передмова.....	4
<u>Тема 1.</u> Поняття Особливої частини кримінального права, її система і значення. Наукові основи кваліфікації злочинів.....	9
<u>Тема 2.</u> Злочини проти основ національної безпеки України.....	15
<u>Тема 3.</u> Злочини проти життя та здоров'я особи.....	34
<u>Тема 4.</u> Злочини проти волі, честі та гідності особи.....	48
<u>Тема 5.</u> Злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості особи.....	59
<u>Тема 6.</u> Злочини проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина.....	75
<u>Тема 7.</u> Злочини проти власності.....	91
<u>Тема 8.</u> Злочини у сфері господарської діяльності.....	112
<u>Тема 9.</u> Злочини проти довкілля.....	127
<u>Тема 10.</u> Злочини проти громадської безпеки.....	136
<u>Тема 11.</u> Злочини проти безпеки виробництва.....	146
<u>Тема 12.</u> Злочини проти безпеки руху та експлуатації транспорту.....	155
<u>Тема 13.</u> Злочини проти громадського порядку та моральності.....	165
<u>Тема 14.</u> Злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення.....	178
<u>Тема 15.</u> Злочини у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації.....	194
<u>Тема 16.</u> Злочини проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян.....	206
<u>Тема 17.</u> Злочини у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електров'язку.....	238
<u>Тема 18.</u> Злочини у сфері службової діяльності.....	252
<u>Тема 19.</u> Злочини проти правосуддя.....	281
<u>Тема 20.</u> Злочини проти встановленого порядку несення військової служби (військові злочини).....	302
<u>Тема 21.</u> Злочини проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.....	316
Додатки.....	328
Список скорочень.....	335